

Skogsmiljön i förskolans verksamhet

En kvalitativ undersökning om hur förskollärarna använder skogen som ett pedagogiskt rum i förskolans verksamhet

Forest environment in preschool

A qualitative study on how preschool teachers use the forest as an educational room in preschool

Therese Björk

Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap

Läroprogrammet

Grundnivå/15hp

Handledare: Stina Eriksson

Examinator: Ann-Britt Enochsson

Datum: 2014-07-01

Abstract

In a science way of working, pre-school teachers must explore, observe and ask questions together with the children because that is how children learn to search new knowledge about the outside world. The teachers in pre-school must be good role models and try to create a positive attitude towards science. It is important the teachers have an encouraging, exploratory, investigative and a positive approach to science. The purpose of the investigation was to see how pre-school teachers worked with children in the forest and how this coincides with general pre-school activities. Qualitative interviews were conducted on two pre-schools as well as observations in the forest. The results show the pre-school teachers have undertaken investigative and exploratory methods with the children, by following their interests. This shows pre-school teachers should have a basic knowledge along with understanding of the forest to be able to answer any of the childrens questions. Results from the observations and interviews show the children develop important motor skills from learning in the forest.

Keywords

Forest, science, preschool, biology,

Sammanfattning

Förskollärare måste utforska, iaktta och ställa frågor tillsammans med barnen i ett naturvetenskapligt arbetssätt för så lär sig barn att söka ny kunskap om omvärlden. Pedagogerna i förskolan ska vara goda förebilder och försöka skapa positiva attityder till naturkunskap. Det gäller att de har ett uppmuntrande, utforskande, undersökande och positivt förhållningssätt gentemot naturkunskap. Syftet med undersökningen var att se hur förskollärarna arbetar i skogen med barngruppen och hur de på olika sätt knyter samman detta med verksamheten. Undersökningen har gjorts på två förskolor, kvalitativa förskollärintervjuer har utförts, samt observationer i skogsmiljö. Resultatet visar att förskollärarna i förskolan använder sig och av det undersökande och utforskande arbetssättet i barngruppen under hela vistelsen i skogen genom att följa barnen. Vidare visar detta att förskollärarna måste genom detta arbetssätt ha goda förkunskaper om skogen för att kunna besvara barnens frågor. Resultatet från intervjuerna visar även att verksamheten i skogen ses som en del av den bästa motoriska träning barn kan få.

Nyckelord

Skogen, naturvetenskap, förskola, biologi.

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte.....	4
Frågeställningar.....	4
Metod.....	4
Urval.....	4
Etiska hänsynstaganden.....	4
Datainsamlingsmetoder.....	5
Procedur.....	5
Tillförlitlighet.....	7
Databearbetning.....	7
Resultat.....	7
Hur förskollärarna använder skogen som ett pedagogiskt rum i förskolans verksamhet.....	7
Vad förskollärarna anser att barn lär sig av att vistas i skogsmiljö.....	8
Olika aktiviteter de brukar göra med barngruppen i skogen.....	8
Hur använder sig förskollärarna utav det undersökande och utforskande arbetssättet i skogen med barnen.....	10
Observationer; löpande protokoll.....	11
Diskussion.....	12
Referenslista.....	15

Bilaga 1: Samtyckesblankett

Bilaga 2: Intervjufrågor

Bilaga 3: Observationsmanual

Inledning

Anledningen till att undersökningen har skogen som fokus är att under min förskolläraryrkesutbildning har jag verkligen blivit inspirerad av hur viktig utemiljön, speciellt skogen är för barn i förskolan. Under VFU-perioder hörde jag ofta pedagoger säga till barn att ”allt man kan göra inne kan man göra ute”. I förskolläraryrkesprogrammet har olika lärare visat att skogsmiljön verkligen är rolig, är väldigt lärorikt och inspirerar till nya kunskaper och utmaningar.

Naturvetenskap är en sammanfattad benämning utav vetenskaper som studerar naturen, fysik, kemi och biologi. Att erhålla bra kunskaper i dessa ämnen betyder mycket för utvecklingen utav samhället (Utbildningsdepartementet, 2010). Genom behov av att hitta svar på frågor om hur världen kan förklaras och beskrivas har naturvetenskap uppstått. Människan försöker skapa mening åt verkligheten genom detta (Helldén, Jonsson, Karlefors, Vikström, 2011). Jerome Bruner, en amerikansk pedagog beskrev detta allmänt om undervisningen;

Det främsta syftet med varje form av inläring, utöver den tillfredställelse den kan skänka, är att den skall vara oss till nytta i framtiden. När vi lär oss något bör detta inte bara innebära ett framsteg; det bör tillåta oss att senare med större lätthet göra ytterligare framsteg (Helldén, mfl. 2011, sid 20).

Undervisningen i förskolan med naturvetenskap är att lägga grunden till det livslånga lärandet men ska utgå från kunskapen som barnet redan har (Helldén m.fl., 2011).

Att vistas i skogen har alltid ett stort och viktigt inslag i förskolan sedan lång tid tillbaka skriver Sandberg (2008). Det finns många olika personer och teorier som har legat till grund för den viktiga vistelsen i naturen. Forskning som gjorts med barns utevistelse i skogsmiljö visar på att barn som vistas mycket i naturen är friskare, har bättre motorik, är bättre på att koncentrera sig och leker mer utvecklade lekar. Skogsmiljön är positiv för barns utveckling och lärande. Barn upplever med alla sina sinnen i skogen på ett naturligt sätt (Sandberg, 2008).

Syftet med att arbeta med naturvetenskap i förskolan är att barn ska få förståelse och kunskap för deras delaktighet och allt liv som finns. Att som förskollärare utforska, iakttä och ställa olika frågor med barnen i ett naturvetenskapligt arbetssätt så lär sig barnen att söka ny kunskap om omvärlden (Utbildningsdepartementet, 2010). Pedagogerna i förskolan ska vara goda förebilder och försöka skapa positiva attityder till naturkunskap. Det gäller att de har ett uppmuntrande, utforskande, undersökande och positivt förhållningssätt gentemot naturkunskap (Utbildningsdepartementet, 2010). För att barn ska kunna utveckla sin kunskap inom naturvetenskap måste pedagogerna på förskolan arbeta mycket med barns förståelse kring detta. Genom att göra detta får barnen större kunskap och förståelse för naturen och sitt eget lärande. Utveckling och lärande ska även genom naturvistelsen ske genom att barn ska leka fram den (Sandberg, 2008). Läroplanen är ett styrdokument som förskollärarna måste visa på och arbeta efter. Det står i förskolans uppdrag i Läroplanen att:

Förskolan ska lägga vid miljö- och naturvårdsfrågor. Ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro ska prägla förskolans verksamhet (Skolverket, 2010, sid 7).

Förskolan ska medverka till att barnen tillägnar sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och förstår sig delaktighet i naturens kretslopp. Verksamheten ska hjälpa barnen att förstå hur vardagsliv

och arbete kan utformas så att det bidrar till en bättre miljö både i nutid och i framtid (Skolverket, 2010, sid 7).

Verksamheten ska ge utrymme för barnens egna planer, fantasi och kreativitet i lek och lärande såväl inomhus som utomhus. Utomhusvistelsen bör ge möjlighet till lek och andra aktiviteter både i planerad miljö och naturmiljö (Skolverket, 2010, sid 7).

Vidare står det att förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar;

sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen, liksom sitt kunnande av växter, djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen (Skolverket, 2010, sid 10).

Utemiljön är väldigt viktig för barn i förskolan för att tidigt få en ökad förståelse och kunskap om naturen och alla dess vetenskapliga fenomen. Små barn undersöker och utforskar allt för att försöka förstå världen. Barn måste få ha hypoteser att fundera över och utforska. I ett naturvetenskapligt utforskande måste man få undersöka med alla sina sinnen och hela sin kropp, detta gäller barn lika mycket som vuxna (Elfström, Nilsson, Sterner & Wehner-Godée, 2008).

I en avhandling som Thulin (2011) har skrivit tar hon upp ämnet naturvetenskap i förskolan. I den står det en del om förskolan i brytningstid, att med de förändringar som skett med den nya läroplanen där naturvetenskap fått större utrymme. Thulin beskriver också att de har i undersökningar sett att färre ungdomar söker till naturvetenskapliga linjer på gymnasiet, vilket de tror har att göra med att de inte får kunskapen med sig från tidigt ålder. Om man introducerar naturvetenskap på ett roligt sätt i tidig ålder tror de att det medför positiva attityder gentemot detta ämne. Att naturkunskapen med alla dess begrepp introduceras redan i förskolan ger barnen redskap som hjälper dem att förstå deras omvärld (Thulin, 2011).

I en artikel skriven av Tora Villanueva Gran (2013) i Lärarnas Nyheter tar förskollärarna upp att i deras kommun har de valt att inrikta sin verksamhet redan i förskolan till att lyfta upp naturvetenskapen extra mycket, av anledningen att det är så några som vill läsa naturvetenskapliga linjer senare i livet. De förskollärarna som arbetar på den förskolan har sökt sig dit för att de vill arbeta med detta. Förskollärarna beskriver att de tror att andra generellt känner att de inte har de förkunskaper som behövs för att arbeta med naturvetenskap i förskolan. De lär sig väldigt mycket utav varandra i arbetslaget. Utgångspunkten ska vara från barnens frågor, intresse och vad de är nyfikna av att få kunskap om. Genom detta lägger sig pedagogerna på en nivå där barnen lättare kan lära sig ny kunskap. Pedagogerna talar om att kärnan är att leka sig fram till nya kunskaper (Villanueva Gran, 2013).

Naturskyddsföreningen (2014) skriver om att vi måste värna om skogen nära förskolor för att skogen är väldigt viktig ur sociala, biologiska och kulturella pedagogiska synvinklar. Skogsmiljön som ligger närmast förskolan har mest betydelse för barns möjlighet till att uppleva naturen, motionera och kunna koppla av. Om barn får leka och lära i naturen så mår dem bättre. Bättre hälsa, koncentrationsförmåga och social gemenskap är några mycket viktiga delar. Naturskyddsföreningen har startat ett projekt de valt att kalla ”Skogen som klassrum”. Många pedagoger har utbildat sig och fått mer kunskap om hur skogen kan användas i verksamheten. Kontakten med vilda djur och växter sker främst i skogen. Nyfikenheten öppnas upp genom att vistas bland djur och växter. Upplevelser där man får se dem på nära håll, lukta, känna, smaka ja använda alla deras sinnen ökar lusten att lära sig mer om naturen och försöka förstå hur den fungerar. Hela kroppen och barnens fantasi sätts i rullning, allt i naturen känns mer friare (Naturskyddsföreningen, 2014)

För barns upplevelser av naturen har utemiljön stor betydelse. Forskning visar att flera lekar och grupplekar fungerar bättre för barnen där det finns olika sorters markskillnader. I skogsmiljön finns det goda förutsättningar att utveckla och träna på sin motorik. Kvalitetsgranskningen som Skolinspektionen har genomfört bevisar att olika förskolor inte utnyttjar omgivningens möjligheter kring förskolan till fullo (Skolverket, 2013).

Barn tar till sig ny kunskap genom att använda många sinnen och erfara världen med hela sin kropp. Att ge konkreta, förklaringar, använda olika begrepp redan vid tidigt ålder visar att de har med sig det senare i skoltiden (Elfström m.fl., 2011).

I boken *Vägar till naturvetenskapens värld* beskriver även där författarna Helldén, Jonsson, Karlefors och Vikström (2011) hur viktigt det är att barnen i förskolan får en grundläggande allmänbildning i naturvetenskap. Barn vill veta mycket om allt och är mycket nyfikna och som förskollärare måste de utmana barnen och fånga upp deras intresse för att sedan utveckla deras förståelse för naturen. Barn tolkar och förstår fenomen som är naturvetenskapliga efter vad de själva har för erfarenheter med detta. Barn som skaffar och får tidiga erfarenheter ofta genom förundran och fascination, lär sig många olika svåra begrepp tidigt och bär detta med sig. Tidig stimulans om olika fenomen som är naturvetenskapliga gör det lättare för barn att lära sig och tar denna kunskap med sig till skoltiden (Helldén, Jonsson, Karlefors & Vikström, 2011).

Olika metoder som att träna upp sin motoriska förmåga att hjälpa elever med olika problem i inläringen i skolan finns det en del föreställningar om. Att utöva olika motoriska övningar har gett goda resultat i läsinläringen (Svensson, 2009).

Barn är nyfikna men dem behöver hjälp med att förstå hur allt hänger samman av vad de ser, relaterat till deras observationer vad och hur människan existerar. Även om barnet inte vill bli fysiker, kemist eller något sådant behöver de kunskap om det som finns i deras vardagliga liv. Kunskap om naturvetenskap växer och för att lära barn nya saker måste du bygga från vad barnet redan vet (Spellings, 2005).

Skolverket (2014) skriver att de tänker satsa extra på undervisningsstöd i naturvetenskap och teknik bland förskolor i landet. Genom hjälp med handledning och ett kollegialt lärande kommer förskollärare få en bättre grund med att arbeta med naturvetenskap i förskolan med barngruppen (Skolverket, 2014).

Denna undersökning är tänkt att bidra till en ökad kunskap om hur man på olika sätt använder sig av skogen som ett pedagogiskt rum i förskolans verksamhet. Försöka ta reda på hur de arbetar med skogen genom att på olika sätt använda sig utav sitt undersökande och utforskande arbetssätt, vilket bidrar till att barnen kommer ha mycket frågor som kommer göra arbetet i förskolan bredare och mer kunskapsrikt.

Syfte

Syftet med undersökningen är att se hur några förskollärare arbetar med skogen på olika sätt och sedan hur de knyter samman det med förskolans verksamhet och läroplanen. Denna undersökning handlar om att ta reda på hur förskollärarna på olika sätt använder skogsmiljön i förskolans verksamhet.

Frågeställningar:

- Hur använder förskollärarna skogen i det pedagogiska arbetet med barngruppen?
- Vad anser förskollärarna att barn lär sig av att vistas i skogsmiljö?
- Vad för aktiviteter brukar de göra med barngruppen i skogen?
- Hur använder förskollärarna sitt undersökande och utforskande arbetssätt med barnen?

Metod

Urval

Undersökningarna har gjorts på två olika förskolor, båda är Grön Flaggcertifierade och har lite olika distans men ändå relativt nära till skogsmiljön. De ligger i Mellansverige och jag har bestämt att kalla dem Förskola Grön och Förskola Blå. Förskola Grön har en promenad bort till skogsmiljön, medan Förskola Blå har lite skogsmiljö redan inne på förskolegården men sedan bara kan öppna grinden för att komma ut till skogen. Förskola Grön är en relativt stor förskola med fem olika åldersindelade avdelningar, medan Förskola Blå har en avdelning med ett- till femåringar. Förskola Grön ligger i en liten ort i mellan Sverige och Förskola Blå är en lite by i utkanten av den och dessa namn har jag valt att kalla förskolorna i min undersökning. Alla intervjuerna har skett med utbildade förskollärare. Båda förskolorna har samma förskolechef. Alla intervjuer har slagits samman till ett resultat och förskollärarna kommer ha siffror som namn.

Sju stycken förskollärare som har medverkat i intervjuer. Urvalet har gjorts genom att intervjuerna med förskollärare i förskolan skulle ske för att i läroplanen är de dem som har största ansvaret med utformning och innehåll i verksamheten (Skolverket, 2010). Dessa sju blev tillfrågade om medverkan i mina intervjuer och eller i observationer och det var slumpen som gjorde att just dessa blev sju blev tillfrågade och ville medverka i studien. Sex förskollärare har blivit intervjuade på tre olika avdelningar på Förskola Grön. En förskollärare på Förskola Blå. Anledningen till detta att göra undersökningen på två olika förskolor är för att jag ville jämföra och se likheter och olikheter från hur arbetet med skogen kan se ut på olika förskolor. Också för att få en lite bredare undersökning utefter frågeställningarna.

Tre förskollärare har bara blivit intervjuade i min undersökning och har inte blivit observerade. På grund av tidsbrist och mest resultatgivande för mina frågeställningar ansågs intervjuerna mer kunskaphämtande. Också för att skogen ofta används på deras skogs dagar och med begränsad tid kände att det räckte med en observation på varje förskola skulle jag kunna se lik- och olikheter i skogen med barngrupperna.

Etiska hänsynstaganden

Det finns etiska krav på forskningens inriktning och genomförande och såväl krav på forskaren i fråga som man måste förhålla sig efter. En del i forskningsetiken som är mycket viktig är hur pedagogerna i min undersökning får behandlas. Några som helst skador eller någon form av kränkningar får absolut inte ske under medverkningen. Informerade samtycke från pedagogerna som vill vara med i undersökningen är det allra viktigaste inom forskningsetiken. Pedagogerna som var med i min undersökning har fått ordentlig information om vad undersökning ska innehålla, och mycket viktigt att de när som helst kan få avbryta om de så vill och önskar utan några som helst konsekvenser. De måste ha fått tillräcklig information för att kunna själv göra ett

ställningstagande till om de vill ingå i undersökningen eller inte. Namnen på deltagarna, förskolan, förskolechefen kommer inte att benämnas med sitt rätta namn. När inspelningen av intervjuerna skett har återigen förskollärarna blivit delgivet syfte med metoden för undersökningens relevans, och även att när arbetet är godkänt kommer allt att förstöras och tas bort (Löfdahl, 2014; Gustafsson, Hermerén & Petterson, 2011).

Vid mina observationer har fokus varit på hur pedagogerna arbetar med barngruppen, med olika aktiviteter eller frågor. Observationerna har inte blivit filmade utan penna och papper är det enda som varit med i skogen. Barnen har själva inte förstått eller insett att jag har observerat de utan jag skrev ner allt som hände i skogen när barnen har gått därifrån eller direkt efter observationens slut. Jag ville att atmosfären skulle bli så naturlig som möjligt därför valdes filmning och barnens kommentarer bort i observationerna och för att jag då måste få samtycke från barnens föräldrar.

Datansamlingsmetoder

Kvalitativa intervjuer är en av metoderna som använts i undersökningen. Med kvalitativa intervjuer menas att man försöker följa den person man intervjuar för att få svar på frågeställningar. En kvalitativ intervju är mer som ett samtal mellan två personer (Bryman, 2011). Frågorna har sett lite annorlunda ut från person till person beroende på hur och vad den intervjuade personen i fråga väljer att prata om. Genom detta vill man få så fylliga och utförliga svar som möjligt till sina frågeställningar (Johansson & Svedner, 2010).

Vidare har kvalitativ observationsmetod använts i undersökningen. En observationsmanual har utformats utifrån vad som kan ske i skogen med barngruppen. Kategoriseringarna har skapats utifrån hur svaret kan vara på vad de hittar på med barngruppen i skogsmiljö. Observationsmanualen har varit ett stöd till det löpande protokoll som har skrivits under tiden som observationen har skett. Löpande protokoll är hur man under en längre stund försöker fånga upp och skriva ned så mycket som möjligt. För att detta ska bli genomförbart måste ett visst förarbete gjorts för att kunna se svar och samband med frågeställningarna. Beskrivningarna av observationer måste vara fri från ens eget tyckande och tänkande (Johansson, m.fl, 2010).

Fokus har varit på hur pedagogerna arbetar med skogen i barngruppen. Syftet med observationsmetoden var att observera pedagogerna i deras arbete med skogen, hur de förhåller sig till barnen i skogsmiljö och för att se om det förskollärarna sa i intervjuerna stämmer överens med hur de agerar med barnen.

Procedur

Förskolecheferna på respektive förskola kontaktades och de båda gav samtycke till min undersökning. Sedan togs kontakten med förskollärarna som då har fått en samtyckesblankett personligt överlämnad av mig. Anledningen till detta var att viljan att veta direkt om de ville delta för att minska förlorad arbetstid. Beskrev kortfattat i den vad min undersökning ska innehålla. På blanketten har det stått intervjuer och observationer men jag har inte observerat alla förskollärares avdelningar och det har jag då förklarat för denne innan de skrivit under. De har sedan fyllt i sitt namn om de velat delta i min undersökning.

Bortfall blev det redan i denna fas av undersökningen så genom detta blev det en ändring utav förskola och samma förskolechef som då blir uppringt ytterligare för samtycke om att göra undersökningen på en annan utav dennes förskolor.

Intervjuerna har ägt rum på olika platser enskilt där förskollärarna själva har bestämt vart de känner att de vill sitta. Några utav förskollärarna har fått intervjufrågorna redan innan så att de i lugn och ro ha kunnat sitta och fundera ut vad de har för svar att ge till varje fråga. Medan några stycken inte har fått den förberedelsen utav olika anledningar som att de inte har tid att titta igenom frågorna innan eller att de ska ha svar på dessa frågor för det är så de ska arbeta i förskolan.

Många förskollärare idag uppger sig inte ha tid att gå ifrån barngruppen mer än en kort stund på grund av barntäthet och personalneddragningar, annars måste de planera in en vikarie under den stunden, därför har förskollärarna blivit informerade om att intervjuerna kommer ta tjugo minuter till max trettio minuter.

Intervjuerna har blivit inspelade med filmkamera för att fånga upp ljudet på den. Anledningen har varit för att kunna lyssna flera gånger på samtalet i efterhand och så allt i intervjun kommer med i undersökningen. Främsta anledningen var att slippa pauser, dröjsmål för att hinna skriva ned deras svar och reflektioner, försöka slippa alla störningsmedel. Det har varit mer ett samtal mellan två personer i många fall. Intervjuerna har sedan transkriberats till ett Word dokument.

Observationer har gjorts på de båda förskolorna. Varje observation har varat i tjugo minuter per tillfälle. Observationen har ägt rum den dag avdelningen har valt att vistas i skogen med barngruppen. Pedagogerna har fått mitt syfte med metoden förklarad innan genom samtyckesblanketten. Vid båda tillfällena har utgått från en observationsmanual, den är utformad efter vad har i kännedom av vad olika pedagoger gör med barngruppen i skogen.

Första observationen gjordes innan några av intervjuerna hade blivit gjorda. Barngruppen och pedagogerna möttes upp med promenaden till skogen. Genom detta hann barnen tala, visa och diskutera lite med mig innan vi hamnade i skogsmiljön. Jag satte mig på en sten först, då frukt blev intagen sen började cirkulationen och uppfångningen utav materialet. Observationsmanualen var med, och ett löpande protokoll fördes med anteckningar om vad som sades.

Vid andra observationen hade många utav intervjuerna utförts. Barngruppen och pedagogen möttes inne på avdelningen för att bekanta sig lite innan dem skulle vidare ut till skogen. Genom att bara öppna grinden var vi ute i skogsmiljön och via en promenad längs en stig genom skogen fångade jag upp det som sades och gjordes under tiden. Det blev ett lite annorlunda upplägg mot första observationen.

Databearbetningsmetoder

Intervjuerna och observationerna har transkriberats. Intervju bearbetningen har skrivits ut för att det ska underlätta analysen av lik- och olikheter, citat, sammanhang. I intervjuerna har båda förskolornas intervjuer med förskollärarna slagits samman och har utformats till fyra olika underrubriker som

- Hur förskollärarna använder skogen som ett pedagogiskt rum i förskolans verksamhet
- Vad förskollärarna anser att barnen lär sig genom att vistas i skogen
- Olika aktiviteter förskollärarna brukar göra med barngruppen i skogen
- Hur använder sig förskollärarna utav det utforskande och undersökande arbetssättet i skogen med barnen

Vidare har två diagram utformats. Diagram ett är över vilka aktiviteter som förskollärarna beskriver att de gör med barngruppen i skogen. Diagram två är utifrån de båda observationer som gjorts på två olika förskolor där resultatet har förts samman i ett och samma diagram.

Tillförlitlighet

Nackdelen är att man skriver arbetet ensam. Det är en person som inhämtat materialet på två sätt och har transkriberat allt för att sedan skriva ihop ett resultat som avslutas med en diskussion. Tolkningar som gjorts grundar sig bara från en persons synvinkel. Ett resultat som hade varit bredare med mer inhämtat material och en diskussion som hade setts ifrån olika synvinklar och gjort den djupare är om man hade fått arbetat tillsammans med någon eller några med uppsatsen.

Faktorer som vilken dag man kommer dit och observerar, vilka barn som är borta, pedagoger som är sjuka är faktorer som spelar stor roll för hur olika resultatet blivit olika och annorlunda mot vad det blev nu i undersökningen. Skulle någon göra samma undersökning vid ett senare skede skulle resultatet kunna se helt annorlunda ut beroende på vart denne väljer att göra sin undersökning och alla andra faktorer som spelar in.

Resultat

I följande avsnitt presenteras och redovisas resultateter från intervjuerna och observationerna som utförts i undersökningen. Intervjuerna delas in i underrubriker utifrån undersökningens frågeställningar och citat utifrån deras svar på intervjufrågorna. Även ett diagram har utformats utifrån vilka aktiviteter som förskollärarna beskriver i intervjuerna. Vidare presenteras och redovisas även observationerna och sedan utformats till ett diagram över vad som skedde i observationerna.

Hur förskollärarna använder skogen som ett pedagogiskt rum i förskolans verksamhet

Resultatet från intervjuerna visar att alla beskriver hur de försöker knyta an det de redan arbetar med inne i verksamheten. De tar med det de arbetar med inne i verksamheten ut i skogsmiljön och gör det på något annat sätt där för att försöka hänga samman allt de gör med barngruppen. Försöka hitta den röda tråden, att allt ska hänga samma till en helhet och fånga upp alla delar utav läroplanen.

Ämnen som matematik, motorik, naturvetenskap, teknik och socialt samspel används och arbetas med mycket i skogen. Det gemensamma lärandet blir mer synligt bland barngruppen. Naturen, miljön, vara varsam i skogen, årsskiftningarna, kretslopp, skadegörelse, skräp är sådant alla arbetar med i skogen. Ofta arbetar de med olika teman i barngruppen.

Teman som ”Spökägget”, ”Snick och Snack” och ”Gummi Lisa” togs upp. ”Spökägget” är ett tema som arbetar mycket med bokstäver och detta för att underlätta läsinläringen. ”Snick Snack” är olika figurer som man kan hitta i skogen och där tar de upp mycket konflikthantering och hur man ska vara en bra vän. ”Gummi Lisa” är ett läsprojekt som riktar sig mot barn mellan ett till tre års ålder.

Alla vistades i skogsmiljö minst en gång i veckan, ofta blev det fler gånger beroende på barnens intresse eller att gruppen på något sätt behövde dela på sig under dagens lopp. Alla förskollärarna beskriver också att de har arbetat mycket med Grön Flagg i skogen.

Mycket handlar om att ge barnen förutsättningar till att låta barnen utforska skogen. Pekar de och blir intresserade av något, följ med (Förskollärare 3).

Allt man kan göra ute kan man också göra inne; som tre av sju förskollärare sa (Förskollärare 4,5 och 7).

Vi försöker utveckla det som de redan gör i verksamheten ute i skogen (Förskollärare 5).

Varje gång får barnen med sig ny kunskap från skogen, känns som jag har förmedlat något varenda gång. Det känner inte jag varje gång ute på gården på samma sätt (Förskollärare 3).

Vad förskollärarna anser att barn lär sig av att vistas i skogsmiljö

Alla förskollärarna var mycket eniga om att den motoriska träningen verkligen fick utlopp i att vistas i skogsmiljö med barngruppen. Ojämnheten, stenar, orienteringen den kan du aldrig få på samma sätt i en planerad inomhusmiljö. De beskriver skogen som ett motoriskt rum i förskolans verksamhet.

En av förskollärarna beskriver att barnen verkligen får hitta lusten till leken utav egentligen ingenting, tingen styr inte leken utan man får använda sig utav naturmaterialet i skogen och arbeta mycket med sin egen fantasi.

Tingen är inte ett fokus, barnen leker med det naturmaterial som finns i skogen och gör en lek utav detta, leken och även deras personligheter får utlopp i skogen (Förskollärare 1).

Barnen lär med hela kroppen och alla sinnen i skogen, ett lärande med hela kroppen (Förskollärare 4).

Två av sju beskrev att konflikter sällan uppstod när de vistades i skogen. Barnen känns mer harmoniska, friare, de stör inte varandra så mycket, ljudnivån blir så mycket bättre ute i skogen.

Konflikter mellan barnen blir mycket mindre, en harmoni i gruppen; beskriver förskollärare 1.

Samtliga menade att de arbetade mycket med det ekologiska, att värna om miljön i skogen. Att vara varsam mot naturen och inte trampa på myror, eller slänga skräp, att inte bryta kvistar. De talade om hur naturens kretslopp fungerar. Utveckla omsorg om och respekt för naturens värden och det tog sex utav sju förskollärare upp i intervjuerna.

Jag vill förmedla att man ska vara rädd om, försiktig i skogen för allt har en funktion. Förmedla det jag vet och kan om naturen. Det jag har haft nytta utav i livet (Förskollärare 3).

De ska få en insikt av att naturen är så rik på djur, växter och upplevelser (Förskollärare 3).

En förskollärare berättade att de hade en Skräpmaja som kommer och hälsar på i förskolan med jämna mellanrum. Det är en person som har klätt ut sig och slänger massa skräp omkring sig ute, och då barnen tillsammans med pedagogerna ska lära Skräpmaja att man inte får skräpa ned och varför. De visar henne sorteringen och hjälper till att plocka upp allt skräp och slänga det på rätt ställe.

Det viktigaste är att ha kul och njuta av att vara ute i naturen, men ändå få med läroplanen (Förskollärare 7).

Olika aktiviteter förskollärarna brukar göra med barngruppen i skogen

Sex av sju förskollärare beskriver att de alltid har med någon planerad aktivitet eller material man kan använda sig av för att på olika sätt utforska naturen med.

Skräp har redan innan planterats utav förskollärarna i skogen. Barnen klättrar på stenar och stubbar. Kims Lek, i den lägger man fram olika saker och sen tar man bort en eller två saker, detta är minnesträning för barnen. Gömma ankorna som ingår i läsprogrammet. Olika djur figurer som finns i skogen kan de ha gömt innan.

En förskollärare beskriver att de kan bygga hinderbana eller barnen gör en crossbana i skogsmiljön (Förskollärare 5).

Vi har en lång backe som barnen bara måste springa upp och ner för varje gång, där finns det också kojor som några andra barn har byggt och där leker barnen varje gång vi är där (Förskollärare 6).

Naturkunskapsboken arbetar de med mycket i barngruppen, de har alltid med sig böcker om olika blommor och fåglar. Håvar för att fånga in småkryp, för att undersöka och titta på vad det är för djur och hur de ser ut osv. De lägger pinnar som bokstäver för att skriva sitt namn med även naturmaterial.

Aktiviteter som en naturruta där man lägger olika naturmaterial och funderar, frågar och samtalar om dessa. Äggkartonger där det redan finns naturmaterial i olika fack där pedagogen redan kollat upp fakta kring varje material. Pedagogen pratade och beskrev sedan för barngruppen hur olika löv och barr ser ut som finns i skogen.

De ska få smaka på alla ord. De behöver inte lära sig allt här och nu, men smaka på orden för senare sen hör vi hur de använder dessa ord i barngruppen till varandra H2O tex (Förskollärare 5).

Trollsagor, det är snirkarna på pinnar. Barnen hittar en pinne och frågar om pedagogen kan läsa, så får den hitta på en saga (Förskollärare 4 och 5).

På förskola Grön berättade samtliga avdelningar om uppdragskort som de brukar ha med. Där influerar ämnen som språk, naturvetenskap och matematik.

Det kan vara att det står att de ska gå och hämta två kottar, stå på ett ben, eller hämta ett prickigt löv (Förskollärare 2).

En av avdelningarna hade alltid olika stationer de arbetade med i skogen.

Vi knackar alltid på till skogen när vi ska dit, får vi komma in och leka i skogen?

Detta gjorde en avdelning varje gång innan de skulle gå in i skogen. Det handlade om att visa varsamhet för skogen och allt som finns i den.

Vi leker mycket olika lekar i skogen. Harmamman, Ekorrarna byter bo (Förskollärare 7).

En annan av förskollärarna sa att;

Vi har oftast inte med oss något material, utan använder oss av det som redan finns i skogen (Förskollärare 6).

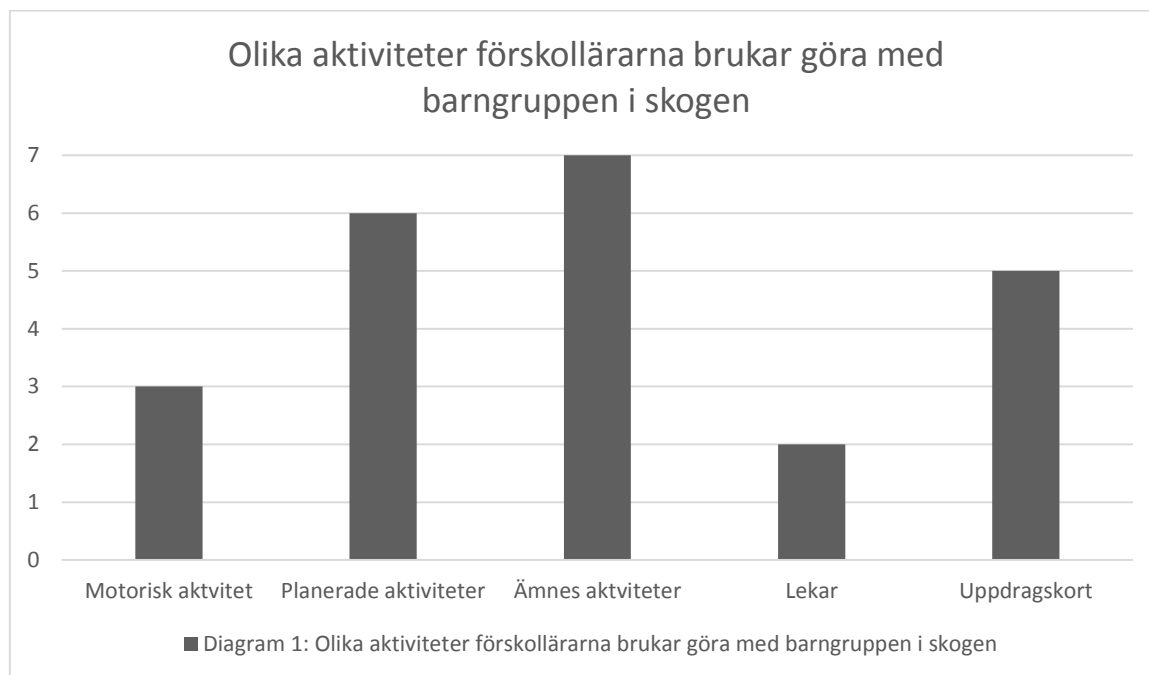
Det var en av förskollärarna som beskrev att de arbetade med djur i skogen.

Vi hade gömt olika djur i skogen som barnen skulle hitta, sen sjöng vi sånger och pratade om djuren (Förskollärare 7).

Fem av sju berättade att de alltid hade med sig uppdragskort i väskan till skogen. Det är olika kort där det står skrivet olika saker barnen ska hitta eller göra. Det handlar om att hitta en lång eller kort pinne, stå på ett ben eller att hitta ett prickigt löv. Dessa kort innehåller ämnen språk, matematik, motorik och naturkunskap.

Ingen av de andra förskollärarna beskrev att de hade arbetat med ett tema rent konkret utifrån intresse i skogen, utan mer att de hade olika teman som de arbetar med inne i verksamheten och sedan tog med sig detta ut i skogen. De följer barnen i skogen och genom deras egna förkunskaper beskriver och förklarar de om olika träd, växter och djur.

Nedan finns ett diagram utformat efter intervjuer med sju förskollärare.

Hur använder sig förskollärarna utav det undersökande och utforskande arbetssättet i skogen med barnen

Samtliga förskollärare beskriver att de följer med barnen och deras intresse och försöker hitta olika lärande och utmaning i detta. Främst handlar det om att vara närvarande som pedagog för att kunna hitta ett samspel och lärande tillsammans. Fråga barnen mycket och försöka få dem själva att fundera över vad som händer och sker. Barnen hittar ofta sina egna sätt att förklara och komma på egna sätt att hitta lösningar. Alla talade om att de ofta kunde erbjuda eller locka barnen till att bli intresserade av olika saker i skogen. Men att allt sedan handlar om vart barnen för dem, vart den nya kunskapen inhämtas.

Släppa sin planering och följ barnen, deras intresse styr vad vi gör i skogen; förskollärare 2.

Man måste vara närvarande för att vara där på deras nivå och spinna barnen vidare. Barnen måste se glädjen i oss, att vi brinner för det vi gör i skogen. Följer man barnen så vet man inte vart man hamnar och det är det som är så roligt och fascinerande (Förskollärare 1).

Man får vända på stenar, försöka leta efter olika djur tillsammans med barnen för att intresset ska utvecklas (Förskollärare 3).

Man kan ha en planering, men så fastnar barnen för något annat, och detta styr oss vidare (Förskollärare 6).

Hjälpmiddel som en Ipad beskriver två av sju skulle göra utforskningen mer bred och faktarik. Det är omöjligt att ha alla förkunskaper som allt i skogen.

En förskollärare uttryckte att både många i barngruppen och förskollärarna själva skulle vilja vistas mer i skogen. Men beskrev att det känns ibland lite otryggt att gå med så många barn till skogen. De har några barn i barngruppen som har stuckit och då måste man ha extra ögon på dessa. Förskollärare beskrev det som att man hade 75 % fokus på aktiviteter av olika slag och 25 % på att titta över så att alla barn är kvar i skogen.

Samtliga var mycket enhälligt positiva med att vistas i skogen med barngruppen. Tillbringade gärna tid och ännu mer tid där med verksamheten.

Observationer; löpande protokoll

Även observationerna har också gjorts på dessa två förskolor. Nedan kommer ett resultat utifrån dessa.

Hela barngruppen på femton barn och tre förskollärare är närvarande i skogen vid observation på förskola Grön. De knackade på skogen för att fråga om de fick komma in och leka, detta för att visa att man ska värna och vara försiktig när man vistas i skogen. Spindelfällor satt uppsatta från förra gången de var där.

Pedagogen säger att denne ska gå och kika om fällan har fångat några djur, merparten utav gruppen följer efter. Pedagogerna gör barnen nyfikna på vad som skall hända. Sedan benär gruppen av utifrån deras intresse utav skogsmiljön. För krypen som fällan har fångat finns det små förstorningsglas som barnen brukar titta närmare på hur djuren ser ut med. En pedagog är närvarande, lyssnar, ställer frågor och utforskar djuren tillsammans med barnen.

En annan pedagog får frågan om uppdragskorterna som alltid finns med som aktivitet i ryggsäcken. Denne läser upp barnens olika kort om uppdrag som handlar om att använda kroppen, naturvetenskapen, matematik och språket.

Den tredje pedagogen följde barnen som utforskade en del av skogsmiljön. Barnen började med att gå till kullen där de sprang, rullade upp och ner för backen för att sedan genom pedagogens hjälp börja lyfta på stenar för att titta efter myror eller hitta maskar. Sedan gick det vidare till att prata och diskutera om olika träd. Pedagogerna följde barnens väg genom nya upptäckter och kunskaper genom att vistas i barnens närhet. Barnen frågade och visade, pedagogerna svarade och förklarade.

Observationen på förskola Blå gick mer till som en promenad längs med en stig, där barn letade, upptäckte och frågade om växter och djur som fanns längs med stigen. Det var en del utav hela barngruppen sammanlagt sex barn och en förskollärare.

Att rigga upp en insektsfälla var en aktivitet som var planerad utav pedagogen. Genom att pedagogen föreslog att de i insektsfällorna skulle göra det så hemtrevligt för krypen som möjligt fick denne pedagog in barnen nyfikenhet till växter och djur. Barnen frågade vilket löv är det här och vad för olika växter de hittade. Pedagogerna benämnde och berättade vad dem hette.

En stubbe med myror hittades av ett barn, alla flockades och pedagogen gick fram och tittade och förklarade vad det var för myror och barnen frågade olika frågor.

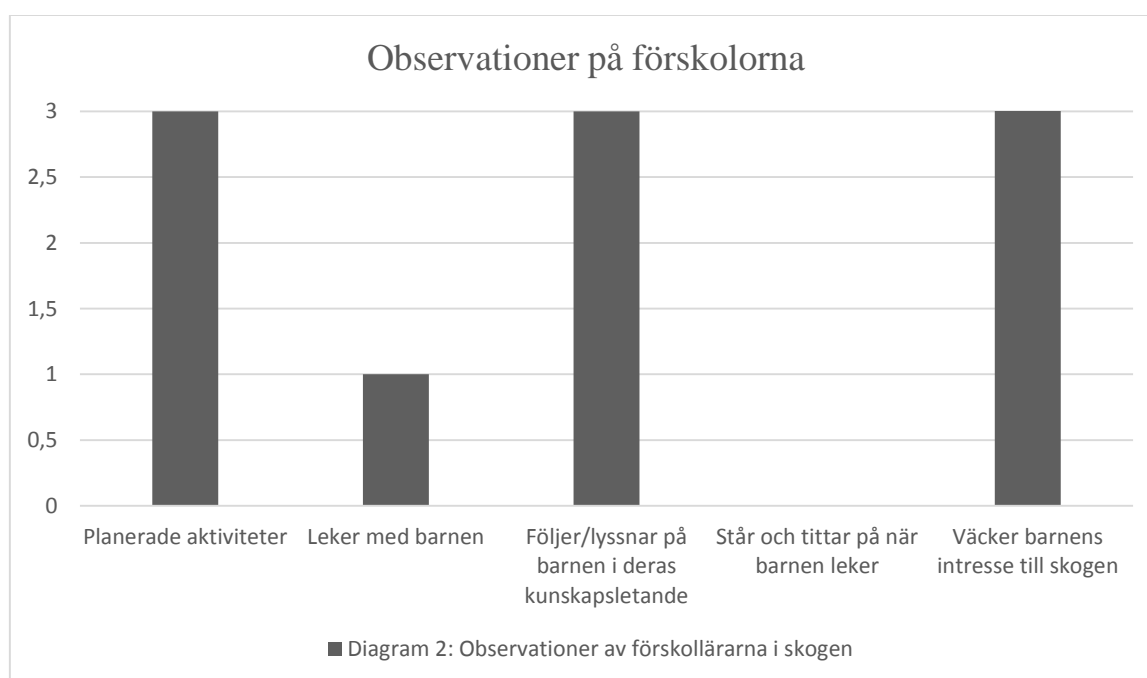
Kolla myrornas gångar de bygger och det är pissmyror och dem bits; pedagogen.

Det var även ett tillfälle då ett barn rev och slet i ett litet träd, då pedagogen förklarade och visade på hur man ska använda sig utav och vistas i skogen för att skogen ska må bra.

Ett barn hittade skräp i skogen. Plockade upp detta och gav till förskolläraren och denna säger att vi slänger det i papperskorgen på gården sen när vi kommer tillbaka.

De avslutade skogsturen med en lek som ett barn föreslog, gammalgäddan. Där barnen ska vara olika sorters fiskar och förskolläraren var en gammalgädda som skulle ropa ut fisksorterna och försöka ta dem innan de hann in i deras bo.

Nedan finns ett diagram utformat efter de båda observationerna på två olika förskolor.

Diskussion

Mitt huvudsakliga syfte med att ha två vetenskapliga metoder var för att få min undersökning bredare. Något som blev svårare med tidsbristen under arbetets gång var observationerna. Med tanke på att avdelningarna ofta har en skogsdag i veckan som är redan förbestämd så blev det svårare att få till observationerna. Fler intervjuer och observationer hade gjort undersökningen bredare och kanske också fått ut ett mer utförligt resultat. Ju fler intervjuer som gjordes desto bättre teknik får man, ju mer man tränar desto mer lär man sig. Det kändes samtidigt som att observationerna kompletterade intervjuerna och fick ett mer djup i mina frågeställningar. Mätbarheten kan också diskuteras genom att bara två observationer utfördes, hade observationerna bara utförts på en annan dag hade resultatet möjligen kunna sett helt annorlunda ut än vad det

gör nu. Faktorer som vad barnen intresserar sig för denna gång, andra planerade aktiviteter, barngruppens storlek är några av dem.

Något som hade stärkt resultatet av mina observationer var att de skulle ha gått tillväga på ungefärligt samma sätt. Men det gjorde det inte på grund av att det var för det första två helt olika typer utav skogsmiljöer och för att arbetet på något vis ändå såg annorlunda ut. Faktorer som olika storlek på barngruppen, hur många pedagoger som är med i skogen och olika upplägg gjorde det svårt att observera emellanåt. Samtidigt om man ser på hur den stora barngruppen ändå delade upp sig i tre olika grupper per pedagog blir resultatet mellan hur många barn per pedagog de hade i skogen ungefär lika.

Det samtliga var enhälligt överens om var att den motoriska träningen verkligen fick utlopp i skogsmiljön, och att den inte överhuvudtaget kan ordnas på samma vis i en planerad innemiljö. De beskrev skogsmiljön som det bästa motoriska rummet för den typen utav träning. Detta möjliga motoriska rum i förskolans verksamhet kopplar till vad Svensson (2009) säger att barn i förskolan kommer i framtiden att ha lättare att koncentrera sig under skolåren och att detta medför bättre skolresultat och ljusare framtid för utveckling av samhället. Vidare i observationerna var det ingen aktivitet som utfördes där syftet eller målet var motorisk träning. Med det skrivet känns det som att förskollärarna menar att barnen får denna träning genom att bara vistas i skogen under deras tid i förskolan. Det var endast tre utav sju förskollärare som beskrev några olika planerade motoriska lekar eller aktiviteter i intervjuerna. Samtliga förskollärare tar ändå upp det som står i tidigare forskning om att den motoriska träningen är något som får en god grund i att vistas i skogsmiljö.

Som Thulin beskriver (2010) att får barnen tidigt med sig positiva erfarenheter från naturvetenskap i en skogsmiljö kommer detta bära dem med sig. De ska tidigt få med sig ord som kan anses vara svåra för små barn men genom att få barnen att smaka på orden tidigt fångar barnen upp förståelsen snabbare senare i livet. De får lättare att ta sig an ämnet, de vill söka mer kunskap och fakta. Ju mer barnen frågar och försöker förklara olika fenomen desto mer kunskap får vi med oss för att sedan kunna utvecklas tillsammans med barnen. De ska få smaka på alla ord, de behöver inte lära sig dem här och nu men till slut hör du ord som H₂O en förskollärare ifrån mina intervjuer beskriver just detta. Det är mycket viktigt att förskolan ger dessa positiva erfarenheter för att barnen senare i skolan ska få lättare att kunna ha djupare förståelse för hur världen fungerar och är uppbyggd. Ibland kan förskollärarna känna att barnen är för små eller inte kan förstå, men ger dem orden och kunskapen tidigt så kommer alla se hur barnen senare lättare kan förstå mer och djupare om olika fenomen i naturen. Något som resultatet visar från intervjuerna med förskollärarna var att alla var mycket positiva till att vistas mycket i skogen med barngruppen det var bara en som kände att det fanns en viss oro men var fortfarande väldigt energiskt över att vara där med barngruppen.

Undersökningens syfte var att ta reda på hur förskollärarna på olika sätt använder skogsmiljön i förskolans verksamhet. Genom observationerna stämmer det verkligen att barnens intressen om naturen styr vad som händer och sker i skogen med barngruppen. Att som pedagog ha hand om en liten grupp och följa barnen på deras resa genom ny kunskap i skogen var något som blev mycket synligt genom mina observationer av förskollärarna.

Min undersökning blev mer som ett konstaterade, upplyftande och belysande av vad och hur förskollärarna på olika sätt och väldigt liknande sätt arbetade med barngrupperna i skogen. Det var något som man aldrig på förväg innan kan veta vad undersökningen kommer resultera i.

Något som fick upp mina ögon som jag själv inte har tänkt så mycket på var det undersökande och utforskande arbetssättet. Hur många utav förskollärarna använder sig utav detta utan att tänka på det? Förskollärarna har väldigt mycket förkunskaper med sig som de har användning och använder sig mycket av i skogen med barngruppen. De borde arbeta mer med ett kollegialt lärande mellan varandra i kommunerna där man får så mycket olika kunskaper inhämtade av varandra. För att alla har olika typer av förkunskaper med sig som man vill dela med sig av till varandra för att utvidga allas kunskaper om skogsmiljön och hur man på olika sätt kan arbeta med skogsmiljön i barngruppen. Både intervjuerna och observationerna visar på att förskollärare måste ha god och bred kunskap om skogen. Utan hjälpmedel och genom att man ska följa barnens intresse och försöka utveckla och spinna vidare på deras frågor om olika saker och ting som berör skogsmiljön så anser ändå resultatet i undersökningen att pedagogerna som arbetar i förskolan måste ha breda kunskaper inom detta ämne.

Skolverket (2014) och Naturskyddsföreningen (2014) verkar ändå förstå att dessa förkunskaper behöver förskollärarna i förskolan hjälp med. I och med att det finns olika program och hjälpmedel gör att förskollärarna själva skulle känna att de också får nya kunskaper som de kan använda i barngruppen i skogen. Naturvetenskapen fick ett större utrymme med den nya läroplanen.

Naturskyddsföreningen beskriver att barn lär sig genom att utforska med alla sina sinnen men i min undersökning var det bara en förskollärare som lyfta detta i intervjuerna och i observationerna var det mest av sinnet se som utforskades. Under min studie har jag verkligen fått upp ögonen för att skogen används flitigt för att knyta samman och utveckla det som redan görs inne i verksamheterna, för att barnen ska få känna och förstå den röda tråden under hela deras vistelse i förskolan.

Ser man till vad resultatet fick fram så handlar vistelsen i skogen om vart barnen leder förskollärarna i deras kunskapsresa. Det är barnen som styr vad som händer med vistelsen i skogen. Genom att låta barnen styra så kommer de får med alla delar i läroplanen genom att försöka se vad det är barnen gör, säger, förstår och undersöker. Pedagogerna kan ha med sig material, förslag och planering med ändå är det barnen som i slutändan bestämmer i skogen. Det känns som lika mycket att pedagogerna tycker att barngruppen känner sig friare och blir mer harmonisk så blir också vuxna det också tillsammans med barngruppen.

Framåtblick och lärdomen jag tar med mig av denna undersökning är att fortsätta att arbeta mycket med skogsmiljön i förskolan. Många författare och forskningar visar att det är oerhört viktigt och nyttigt att vistas i skogen både för kropp och själ, barn som vuxen. Att det blir mycket synligare att vi lär av varandra och tillsammans, genom skogsvistelsen, med det skrivet borde man vistas mer än en gång i veckan på förskolor i hela landet för att det gynnar många olika lärande för många olika människor.

Referenslista

- Bryman, A.(2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB
- Elfström, I, Nilsson, B, Sterner, L, Wehner-Godée, C. (2008). *Barn och naturvetenskap – upptäcka, utforska, lära*. Stockholm: Liber AB
- Gustafsson, B, Hermerén, G & Petterson, B.(2011). *God forskningsed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Halldén, G.(2011). *Barndomens skogar: Om barn i natur och barns natur*. Stockholm: Carlsson Bokförlag
- Helldén, G, Jonsson, G, Karlefors, I & Vikström, A.(2010). *Vägar till naturvetenskapens värld – ämneskunskap i didaktisk belysning*. Stockholm: Liber AB
- Johansson, B, Svedner P-O.(2010) *Examensarbetet i lärarutbildningen*. Uppsala: Kunskapsföretaget AB
- Löfdahl, A.(2014). God forskningsed – regelverk och etiska förhållningssätt. I A. Löfdahl, M. Hjalmarsson, K. Franzén. *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*.(s. 32-43). Stockholm: Liber AB
- Naturskyddsföreningen (2014). *Den tätortsnära skogens alla värden*. Hämtad från <http://www.naturskyddsforeningen.se/nyheter/den-tatortsnara-skogens-alla-varden>, 2014-04-10)
- Naturskyddsföreningen (2014). *Vi slår vakt om skogen runt knuten*. Hämtad från <http://www.naturskyddsforeningen.se/nyheter/vi-slar-vakt-om-skogen-runt-knuten>, 2014-04-10)
- Sandberg, A. (2008). *Miljöer för lek, lärande och samspel*. Lund: Studentlitteratur AB
- Skolverket (2010). *Läroplan för förskolan, Lpfö 98* (Rev. uppl.). Stockholm: Skolverket
- Skolverket (2013). *Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Förskolan*. Stockholm: Skolverket
- Skolverket (2014). *Naturvetenskap och teknik*. Hämtad från <http://www.skolverket.se/kompetens-och-fortbildning/lorare/naturvetenskap-och-teknik>, 2014-05-18).
- Svensson, A-K. (2009). *Barnet, språket och miljön*. Lund: Studentlitteratur AB
- Spellings, M. (2005). *Helping you child learn sciens*. Washington, D.C: U.S. Department of Education
- Thulin, S. (2010) *Vad händer med lärandets objekt – en tudie om hur lärare och barn i förskolan kommunicerar naturvetenskapliga fenomen*. Doktorsavhandling Göteborgs Universitet
- Utbildningsdepartementet. (2010). *Förskola i utveckling – bakgrund till ändringarna i förskolans läroplan*. Stockholm: Utbildningsdepartementet

Villanueva Gran, T. (2013). Klura, färdiga, gå - naturvetenskap! Förskolan, (1), 28-30. Hämtad 2014-04-10, från <http://www.lararnasnyheter.se/forskolan/2013/01/13/klura-fardiga-ga-naturvetenskap>

Bilaga 1: Samtyckesblankett

Samtyckesblankett till intervju och observation

Till pedagogerna

Hej,

Jag är i slutet av min utbildning till förskollärare och ska nu skriva min examensuppsats inom ämnet, Biologi.

Vi har i vår utbildning läst en del om naturvetenskap och hur viktigt barns lärande och utveckling är i barnens tidigare år på förskolan.

Jag har valt att fokusera på hur förskollärare i förskolan använder sig utav skogen i förskolans verksamhet. Hur du och ni arbetar i skogen med barnen, hur ofta ni använder er utav skogen i utveckling och lärande samt vad ni har för syfte med att vara ute i skogen. Se vilket utrymme skogen har i dagens förskola samt dess betydelse för barns utveckling och lärande.

Jag har valt att genomföra kvalitativa intervjuer för att få svar på mitt syfte och mina frågeställningar. Sedan genom observation se hur du/ni arbetar med skogen i er avdelning på förskolan, där jag inte ska filma utan jag kommer använda mig utav anteckningar och en observations manual.

Jag skulle gärna vilja göra en intervju med dig för att få fram genom ett samtal hur du/ni på er avdelning använder er utav skogen som ett möjligt pedagogiskt rum i förskolans verksamhet och hur du själv använder dig utav det undersökande och utforskande arbetssättet som behövs för att arbeta med naturvetenskap i förskolan.

Under mina intervjuer tänkte jag föra anteckningar samt göra en ljudinspelning för att sedan kunna gå tillbaka och lyssna på intervjun när jag ska sammanställa mitt material. Jag kommer endast att använda ljudinspelningarna och anteckningarna under mitt arbete med att skriva uppsatsen. Banden och anteckningar från intervjuerna kommer att raderas när min uppsats är klar och godkänd.

Ditt namn kommer bytas ut i studien och även förskolan kommer få ett fiktivt namn, så inte den informationen kommer att kunna identifieras i min undersökning. Du har när som helst rätt att avbryta intervjun även om du från början gett ditt samtycke att delta.

Ja, jag ger mitt tillstånd att medverka i studien.

Namn: _____

Har ni några frågor är det bara ni tar kontakt med mig.

Vänliga hälsningar

Therese Björk

E-mail: tessenb_88@hotmail.com

Telefon: 0730316445

Bilaga 2: Intervjufrågor

Frågor jag har haft som underlag i mina intervjuer är:

1. Hur ofta vistas ni i skogen på er avdelning?
2. Vilka mål/syfte har ni med att gå till skogen med barngruppen?
3. Vad är din syn på vad barn lär sig genom att vistas i skogen?
4. Vad brukar ni göra i skogen med barngruppen?
5. Vad tänker ni på när planerar ni inför era dag/dagar ni vistas i skogen?
6. I vår lärarutbildning har vi läst mycket om att man måste ha ett utforskande och undersökande arbetssätt och det står även i läroplanen, hur gör du när du arbetar genom detta arbetssätt?
7. Hur skulle du beskriva hur ni arbetar med att få in läroplansmålet ” Verksamheten ska ge utrymme för barnens egna planer, fantasi och kreativitet i lek och lärande utomhus. Utomhusvistelsen bör ge möjlighet till lek och andra aktiviteter i naturmiljö”.
8. Skulle du vilja beskriva hur ni använder skogen som ett möjligt pedagogiskt rum i förskolans verksamhet?

Bilaga 3: Observationsmanual

Observations manual

Vad gör förskollärarna med barngruppen i skogen?

- Planerade aktiviteter
- Följer/lyssnar barnen i deras kunskapsletande i skogen
- Väcker barnens intresse till skogen
- Leker med barnen
- Står och tittar på när barnen leker
- Barnen hittar på egna lekar